

Matmerking

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler

Veiledningen til forordning (EU) nr. 1169/2011 av 25. oktober 2011 om næringsmiddelopplysninger til forbrukerne, er utarbeidet i fellesskap av medlemsstatene i EU. Veilederen er ikke rettslig bindende, men skal fungere som et hjelpemiddel til tolkning av ulike bestemmelser i regelverket om matinformasjon.¹

Spørsmål og svar om anvendelsen av forordningen (EU) nr. 1169/2011 om næringsmiddelopplysninger til forbrukeren.

Publisert september 2015

¹ Her finner du mer om matinformasjonsforordningen på EUs hjemmesider:
http://ec.europa.eu/food/safety/labelling_nutrition/labelling_legislation/index_en.htm

I det følgende dokumentet finner du henvisning til mange ulike EU-rettsakter. For å gjøre det noe mer brukervennlig har vi her laget en liste over alle disse rettsaktene, henvist til de norske forskriftene som implementerer rettsaktene og gitt lenke til Lovdata. Rettsaktene er satt opp i vilkårlig rekkefølge.

EU-rettsakt	Rettsakten er implementert som
Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 1169/2011 av 25. oktober 2011 om næringsmiddelopplysninger til forbrukerne	Forskrift om matinformasjon til forbrukerne (matinformasjonsforskriften) https://lovdata.no/forskrift/2014-11-28-1497
Rådsdirektiv 90/496/EØF av 24. september 1990 om deklarasjon av næringsinnhold i næringsmidler	Er opphevet i EU og Norge. Er innlemmet i forordningen om næringsmiddelopplysninger til forbrukerne, implementert som matinformasjonsforskriften.
Europaparlaments- og rådsdirektiv 2000/13/EF av 20. mars 2000 om tilnærming av medlemsstatenes lovgivning om merking og presentasjon av samt reklamer for næringsmidler.	Er opphevet i EU og Norge. Er innlemmet i forordningen om næringsmiddelopplysninger til forbrukerne, implementert som matinformasjonsforskriften.
Europaparlaments- og rådsdirektiv 2011/91/EU av 13. desember 2011 om identifikasjonsmerking av næringsmiddelpartier.	Forskrift om identifikasjonsmerking av næringsmiddelpartier https://lovdata.no/forskrift/1993-12-21-1384
Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1333/2008 om tilsetningsstoffer til næringsmidler	Forskrift om tilsetningsstoffer til næringsmidler https://lovdata.no/forskrift/2011-06-06-668
Europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/39/EF av 6. mai 2009 om næringsmidler til bruk ved spesielle ernæringsmessige behov. ²	Forskrift om næringsmidler til bruk ved spesielle ernæringsmessige behov https://lovdata.no/forskrift/1993-12-21-1382

² Oppheves den 16. juli 2016 og erstattes av forskrift om næringsmidler til særskilte grupper <https://lovdata.no/forskrift/2014-01-10-21> som implementerer forordning (EU) nr. 609/2013 om næringsmidler til spedbarn og småbarn, næringsmidler til spesielle medisinske formål og totale kosterstatninger for vektkontroll

Spørsmål og svar om anvendelsen av forordning (EU) nr. 1169/2011 om næringsmiddelopplysninger til forbrukerne

1 Innledning

Den 25. oktober 2011 ble europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 1169/2011 om næringsmiddelopplysninger til forbrukerne («matinformasjonsforordningen» eller «forordningen») vedtatt. Gjennom matinformasjonsforordningen endres de gjeldende EU-reglene for merking av næringsmidler. Formålet er at forbrukerne skal få mulighet til å ta velbegrunnede valg og bruke næringsmidler på en trygg måte. Samtidig sikres fritt varebytte for næringsmidler som er lovlig produsert og markedsført.

Forordningen trådte i kraft 12. desember 2011 og gjelder fra 13. desember 2014, bortsett fra reglene for næringsdeklarasjon. De gjelder fra 13. desember 2016.

EUs generaldirektorat for helse og forbrukere har nedsatt en uformell arbeidsgruppe med sakkyndige fra medlemsstatene for å svare på en rekke spørsmål om hvordan forordningen skal anvendes.

Formålet med dette dokumentet er å hjelpe alle aktører i næringsmiddelkjeden og vedkommende nasjonale myndigheter med bedre å forstå matinformasjonsforordningen og anvende den på riktig måte. Men dokumentet har ingen formell rettskraft, og ved tvister er det EU-domstolen som har det endelige ansvaret for å tolke lovgivningen.

2 Generell merking

2.1 *Tilgjengelighet og plassering av obligatoriske næringsmiddelopplysninger (artikkel 6, 8, 12, 13 og 37 i matinformasjonsforordningen)*

2.1.1 Når det gjelder ferdigpakke­de næringsmidler, skal obligatoriske næringsmiddelopplysninger angis direkte på pakningen eller på en etikett festet til denne. Hva slags etiketter kan brukes til dette?

Når det gjelder ferdigpakke­de næringsmidler, skal obligatoriske næringsmiddelopplysninger angis direkte på pakningen eller på en etikett festet til denne. En etikett defineres som enhver merkelapp, ethvert merke, tegn, bilde eller annet beskrivende materiell som er skrevet, trykt, stensilert, angitt, preget, stemplet eller vedlagt pakningen eller beholderen med næringsmidler.

Etiketter skal være lette å se og lette å lese. Dersom det er relevant, skal de ikke kunne slettes. Andre angivelser, bilder eller materialer skal under ingen omstendigheter skjule,

tildekke, avlede oppmerksomheten fra eller dele opp de obligatoriske næringsmiddelopplysningene. Etikettene må derfor ikke være lette å fjerne, slik at de obligatoriske næringsmiddelopplysningene blir vanskelig tilgjengelige for forbrukeren. For å sikre at driftsansvarlige for næringsmiddelforetak utnytter den tilgjengelige plassen på pakningen eller etiketten på en balansert måte, står det i lovgivningen at frivillige opplysninger ikke skal vises på bekostning av plassen som står til rådighet for obligatoriske opplysninger.

Alle slags etiketter som anses for å oppfylle disse krav, kan brukes. Når det gjelder etiketter på pakningen som kan rives av (peel off-etiketter), vurderes det fra tilfelle til tilfelle om de generelle kravene til tilgjengelighet og plassering av de obligatoriske opplysningene oppfylles. Særlig skal det legges vekt på om det er lett å finne næringsmiddelopplysningene på denne slags etiketter.

2.1.2 Når det gjelder pakninger som består av flere enkeltpakninger (multipakninger) som produsenter selger til grossister eller detaljister, skal de obligatoriske næringsmiddelopplysningene etter artikkel 9 og 10 i matinformasjonsforordningen stå på hver enkeltpakning?

Denne transaksjonen angår et tidligere ledd enn salg til sluttforbrukeren og gjelder ikke salg eller levering til storhusholdninger. I disse tilfellene skal de obligatoriske opplysningene etter artikkel 9 og 10 i matinformasjonsforordningen angis på et av følgende steder:

- på ferdigpakningen (dvs. på multipakningen) eller
- på en etikett festet til denne, eller
- i handelsdokumentene for næringsmidlene når det kan garanteres at disse dokumentene enten følger de næringsmidlene de viser til, eller har blitt oversendt før leveringen eller samtidig med leveringen. I slike tilfeller skal følgende opplysninger også angis på den ytre emballasjen som næringsmiddelet presenteres i ved markedsføringen:
 - næringsmiddelets betegnelse
 - holdbarhetsdato eller siste forbruksdato
 - særlige vilkår for oppbevaring og/eller bruk
 - navn eller firma og adresse for den driftsansvarlige for næringsmiddelforetaket.

Det er derfor ikke nødvendig å merke hver enkeltpakning.

Dersom grossisten eller detaljisten beslutter å selge enkeltpakningene til sluttforbrukeren, må denne imidlertid sikre at de obligatoriske opplysningene etter artikkel 9 og 10 i matinformasjonsforordningen angis på dem. Opplysningene skal ta utgangspunkt i de opplysningene som finnes på ferdigpakningen eller en etikett festet til denne eller i de medfølgende handelsdokumentene.

2.1.3 Når det gjelder pakninger som består av flere enkeltpakninger (multipakninger) som selges til storhusholdninger etter artikkel 8 nr. 7 i matinformasjonsforordningen, hvor skal de obligatoriske opplysningene etter artikkel 9 og 10 i forordningen angis?

Når det gjelder pakninger som består av flere enkeltpakninger (multipakninger) som selges til storhusholdninger, skal de obligatoriske opplysningene angis direkte på multipakningen eller på en etikett festet til denne.

Dersom enkeltpakningene (i multipakningen) er enheter som skal selges til sluttforbrukeren, skal de obligatoriske opplysningene imidlertid også angis på det enkelte produktet.

Dersom disse enkeltpakningene har en største overflate på under 10 cm², er det bare obligatorisk å angi følgende opplysninger på pakningen eller etiketten:

- næringsmiddelets betegnelse
- ingredienser eller tekniske hjelpestoffer som er oppført i vedlegg II, eller som er avledet av et stoff eller produkt som er oppført i vedlegg II, som forårsaker allergier eller intoleranser, og som anvendes i framstillingen eller tilberedningen av et næringsmiddel og fortsatt finnes i det ferdige produktet, eventuelt i endret form
- nettoinnholdet av næringsmiddelet
- holdbarhetsdato eller siste forbruksdato

Ingredienslisten skal angis på andre måter eller gjøres tilgjengelig på anmodning fra forbrukeren.

Ettersom cateringforetak leverer næringsmidler til sluttforbrukeren på forskjellige måter, bør det bemerkes at porsjonspakninger (f.eks. syltetøy, honning og sennep) som serveres som en del av et måltid til storhusholdningsgjester, ikke skal regnes som salgsenheter. I slike tilfeller er det derfor tilstrekkelig at næringsmiddelopplysningene angis på multipakningen.

(NB: Obligatoriske opplysninger om allergener skal gjøres tilgjengelige for sluttforbrukeren.)

2.2 *Liste over obligatoriske opplysninger (artikkel 9 i matinformasjonsforordningen)*

2.2.1 Når det gjelder bruksanvisningen, kan en driftsansvarlig for næringsmiddelforetak bruke symbolet for en panne eller en ovn uten ordene «panne» eller «ovn»?

Nei, det er ikke mulig. Obligatoriske opplysninger så som bruksanvisningen skal angis med ord og tall. Piktogrammer eller symboler kan brukes, men bare som en utfyllende uttryksmåte.

EU kan imidlertid på et senere tidspunkt vedta delegerte rettsakter eller gjennomføringsrettsakter som gjør det mulig å uttrykke én eller flere obligatoriske opplysninger ved hjelp av piktogrammer eller symboler i stedet for med ord eller tall.

2.3 Definisjon av «største overflate» med hensyn til minste skriftstørrelse ved utforming av obligatoriske opplysninger (artikkel 13 nr. 3), utelatelse av visse obligatoriske opplysninger (artikkel 16 nr. 2) og fritak for kravet om næringsdeklarasjon (vedlegg V nr. 18)

2.3.1 Hvordan bestemmes den «største overflate», særlig i forbindelse med bokser eller flasker?

Når det gjelder rektangulær eller kasseformet emballasje, er det enkelt å bestemme den «største overflate», dvs. en hel side av emballasjen (høyde x bredde).

Når det gjelder sylinderformet emballasje (f.eks. bokser) eller flaskeformet emballasje (f.eks. flasker) som ofte har ujevn form, er det vanskeligere å bestemme den største overflaten. En pragmatisk klargjøring av begrepet «største overflate» når det gjelder sylinder- eller flaskeformet emballasje, som ofte har ujevn form, kunne for eksempel være å utelukke over- og underside, kanter lengst oppe og lengst nede på bokser og kanter og hals på flasker og krukker.

Kommentar fra Mattilsynet per september 2015: Dette svaret har vært tatt opp igjen til diskusjon i EU. Ny forståelse av begrepet «største overflate» kan muligvis utarbeides.

2.4 Deklarasjon av allergener på ferdigpakkede næringsmidler (artikkel 21 nr. 1 bokstav b) og vedlegg II)

2.4.1 Dersom ingrediensens betegnelse delvis i ett og samme ord inneholder et stoff eller produkt som forårsaker allergier eller intoleranser (f.eks. «melkepulver»), skal hele betegnelsen for ingrediensen framheves eller bare den delen som gjelder det stoffet eller produktet som forårsaker allergier eller intoleranser (melkepulver eller melkepulver)?

Når ingrediensene angis i ingredienslisten, skal driftsansvarlige for næringsmiddelforetak framheve betegnelsen for stoffet eller produktet som framgår av listen i vedlegg II til matinformasjonsforordningen. Den delen av ingrediensens betegnelse som tilsvarer stoffet eller produktet som framgår av listen i vedlegg II, skal framheves (f.eks. **melkepulver**). Men i pragmatisk forstand ville lovkravene også regnes som oppfylt dersom hele betegnelsen for den aktuelle ingrediensen (f.eks. **melkepulver**) framheves.

Dersom ingrediensens betegnelse består av flere atskilte ord, er det naturligvis bare det stoffet eller produktet som forårsaker allergier eller intoleranser (f.eks. «poudre de **lait**», «**milk powder**») som skal framheves.

2.4.2 Dersom alle ingrediensene i et næringsmiddel er stoffer eller produkter som forårsaker allergier eller intoleranser, og som er oppført i vedlegg II til matinformasjonsforordningen, hvordan framheves forekomsten av dem?

Dersom alle ingrediensene i et næringsmiddel er stoffer eller produkter som forårsaker allergier eller intoleranser, skal alle stoffene og produktene angis i ingredienslisten og framheves. Det er en viss fleksibilitet når det gjelder hvordan de skal framheves, f.eks. ved hjelp av skrifttype, skriftstil eller bakgrunnsfarge. Dersom alle ingrediensene er oppført i vedlegg II, må de framheves i forhold til andre obligatoriske opplysninger, f.eks. ordet «ingredienser» som innleder ingredienslisten.

Å framheve stoffer eller produkter som forårsaker allergier eller intoleranser i ingredienslisten, er å sikre at forbrukerne fortsetter å lese ingredienslisten. Forbrukere har av næringsmiddelallergi eller -intoleranse (særlig forårsaket av stoffer som ikke er angitt i matinformasjonsforordningen, f.eks. erter), kan dermed ta velbegrunnede valg som er trygge for dem.

2.4.3 Når det gjelder emballasje eller beholdere med største overflate på under 10 cm², hvordan skal det angis at næringsmiddelet inneholder stoffer eller produkter som forårsaker allergier eller intoleranser?

Når det gjelder emballasje eller beholdere med en største overflate på under 10 cm², kan ingredienslisten utelates. Dersom det ikke er merket med en ingrediensliste, er det imidlertid obligatorisk å angi om det aktuelle næringsmiddelet inneholder stoffer eller produkter som forårsaker allergier eller intoleranser ved å ta med ordet «inneholder» etterfulgt av betegnelsen for det stoffet eller produktet som forårsaker allergier eller intoleranser.

Også i dette tilfellet gjelder den allmenne regelen om at det ikke er nødvendig å angi at et næringsmiddel inneholder stoffer eller produkter som forårsaker allergier eller intoleranser dersom næringsmiddelets betegnelse inneholder en tydelig henvisning til det aktuelle stoffet eller produktet. I dette tilfellet er det heller ikke nødvendig å framheve de stoffene eller produktene som forårsaker allergier eller intoleranser.

2.5 *Deklarasjon av allergener for næringsmidler som ikke er ferdigpakket (artikkel 44)*

2.5.1 Er det tilstrekkelig at driftsansvarlige for næringsmiddelforetak utelukkende på anmodning fra forbrukeren opplyser om stoffer eller produkter som forårsaker allergier eller intoleranser, og som brukes til å framstille eller tilberede et næringsmiddel som ikke er ferdigpakket?

Nei. Det er obligatorisk å angi opplysninger om allergener eller intoleranser dersom stoffene i vedlegg II brukes til å framstille et næringsmiddel som ikke er ferdigpakket. Disse opplysningene skal være lett tilgjengelige, slik at forbrukeren informeres om at

næringsmiddelet kan forårsake allergier eller intoleranser. Det er derfor ikke mulig å opplyse om allergener eller intoleranser utelukkende på anmodning fra forbrukeren.

2.5.2 Kan driftsansvarlige for næringsmiddelforetak opplyse om stoffer eller produkter som forårsaker allergier eller intoleranser, og som brukes til å framstille eller tilberede et næringsmiddel som ikke er ferdigpakket, på andre måter enn ved en etikett, f.eks. moderne teknologiske verktøy eller muntlig kommunikasjon?

EU-medlemsstatene kan vedta nasjonale regler for hvordan opplysningene om allergener skal gjøres tilgjengelige. Det er i prinsippet mulig å angi næringsmiddelopplysninger, også opplysninger om allergener eller intoleranser, ved hjelp av alle kommunikasjonsmidler, slik at forbrukeren kan ta velbegrunnede valg. Det kan for eksempel være en etikett, annet vedlagt materiale eller annet, herunder moderne teknologiske verktøy eller muntlig kommunikasjon (dvs. kontrollerbare muntlige opplysninger).

Dersom det ikke finnes nasjonale regler, skal reglene i matinformasjonsforordningen om ferdigpakkeede næringsmidler gjelde for næringsmidler som ikke er ferdigpakket når det gjelder opplysninger om stoffer eller produkter som forårsaker allergier eller intoleranser. Disse opplysningene skal derfor være lette å se og lette å lese. Dersom det er relevant, skal de ikke kunne slettes. Det betyr at opplysninger om allergener eller intoleranser skal angis skriftlig dersom medlemsstatene ikke har vedtatt særlige nasjonale regler.

2.5.3 Kan EU-medlemsstatene vedta nasjonale regler som gjør det mulig utelukkende på anmodning fra forbrukeren å opplyse om stoffer eller produkter som forårsaker allergier eller intoleranser, og som brukes til å framstille eller tilberede et næringsmiddel som ikke er ferdigpakket?

Å angi opplysninger om allergener «på anmodning» kan ikke regnes som en «måte å angi opplysninger på». Pragmatisk sett kan det imidlertid fastsettes i nasjonale bestemmelser at nærmere opplysninger om allergener eller intoleranser i forbindelse med framstilling eller tilberedning av et næringsmiddel som ikke er ferdigpakket, kan gis på anmodning fra forbrukeren. En forutsetning for dette er at den driftsansvarlige for næringsmiddelforetaket angir at disse opplysningene gis på anmodning. Angivelsen skal være lett å se og lett å lese. Dersom det er relevant, skal den ikke kunne slettes. Forbrukeren informeres på denne måten om at det aktuelle næringsmiddelet som ikke er ferdigpakket, kan forårsake allergier eller intoleranser, og at disse opplysningene er lett tilgjengelige.

2.6 Fjernsalg (artikkel 8 og 14)

2.6.1 Når næringsmidler tilbys ved fjernsalg, hvem er a) ansvarlig for å gi opplysninger til forbrukerne, og b) ansvarlig for at det finnes næringsmiddelopplysninger, og at de er korrekte?

Den driftsansvarlige for næringsmiddelforetaket som er ansvarlig for næringsmiddelopplysningene, skal være den driftsansvarlige i hvis navn eller firma næringsmiddelet omsettes. Den driftsansvarlige skal sikre at det foreligger næringsmiddelopplysninger, og at de er korrekte.

Når næringsmidler tilbys ved fjernsalg, er eieren av hjemmesiden ansvarlig for at det gis obligatoriske næringsmiddelopplysninger før kjøpet avsluttes.

2.6.2 Når næringsmidler tilbys ved fjernsalg, hva slags opplysninger skal den driftsansvarlige for næringsmiddelforetaket angi og i hvilken fase?

Det bør skilles mellom ferdigpakkede næringsmidler¹ og næringsmidler som ikke er ferdigpakket, og som tilbys ved fjernsalg.

➤ Ferdigpakkede næringsmidler:

Før kjøpet avsluttes, skal den driftsansvarlige for næringsmiddelforetaket sørge for at alle **obligatoriske næringsmiddelopplysninger** er tilgjengelige², unntatt **holdbarhetsdato eller siste forbruksdato**. Med «obligatoriske næringsmiddelopplysninger» menes alle opplysninger som skal gis til sluttforbrukeren i henhold til EU-lovgivningen generelt sett og ikke bare i henhold til matinformasjonsforordningen. De obligatoriske næringsmiddelopplysningene skal være oppført i støttematerialet som brukes til fjernsalg, eller gjøres tilgjengelige på andre relevante måter som skal være tydelig angitt av den driftsansvarlige for næringsmiddelforetaket, uten tilleggs kostnader for sluttforbrukeren.

Dessuten skal den driftsansvarlige for næringsmiddelforetaket sørge for at alle **obligatoriske opplysninger** (også holdbarhetsdato eller siste forbruksdag) er tilgjengelige **når produktet leveres**.

➤ Næringsmidler som ikke er ferdigpakket:

Den driftsansvarlige for næringsmiddelforetaket plikter bare å gi opplysninger om allergener, med mindre det ifølge nasjonale bestemmelser kreves at alle eller noen av opplysningene nevnt i artikkel 9 og 10 i matinformasjonsforordningen skal angis. Opplysninger om allergener eller andre opplysninger som kreves ifølge nasjonal lovgivning, bør foreligge a) **før kjøpet avsluttes**, og de skal enten være oppført i støttematerialet som brukes til fjernsalg, eller gjøres tilgjengelige på andre relevante måter som skal være tydelig angitt av den driftsansvarlige for næringsmiddelforetaket uten tilleggs kostnader for sluttforbrukeren, og b) **når produktet leveres**.

¹ «Ferdigpakkede næringsmidler» er definert i artikkel 2 nr. 2 bokstav e) i matinformasjonsforordningen.

² «Obligatoriske næringsmiddelopplysninger» er definert i artikkel 2 nr. 2 bokstav c) i matinformasjonsforordningen.

2.6.3 Når ferdigpakkede næringsmidler frambyes ved fjernsalg, må den driftsansvarlige for næringsmiddelforetaket angi «identifikasjonsmerkingen» i henhold til direktiv 2011/91/EU før kjøpet avsluttes?

«Obligatoriske næringsmiddelopplysninger» omfatter alle de opplysningene som sluttforbrukeren skal ha ifølge EU-bestemmelsene. «Identifikasjonsmerkingen» (lotmerkingen) omhandles i europaparlaments- og rådsdirektiv 2011/91/EU av 13. desember 2011 om identifikasjonsmerking av næringsmiddelpartier. Denne opplysningen er imidlertid ikke beregnet på sluttforbrukeren. Den er først og fremst et verktøy for å sikre sporbarhet og påvirker ikke forbrukernes valg. Pragmatisk sett bør det derfor ikke kreves at denne opplysningen gis før kjøpet avsluttes.

2.7 Ingrediensliste (artikkel 18 og 20)

2.7.1 Skal industrielt framstilt nanomateriale angis i ingredienslisten? Er det unntak?

Alle ingredienser som forekommer i form av industrielt framstilte nanomaterialer, skal være tydelig angitt i ingredienslisten. Ordet «nano» skal stå i parentes etter betegnelsen for slike ingredienser.

Industrielt framstilte nanomaterialer skal ikke angis i ingredienslisten når de forekommer i næringsmiddelet som følgende:

- tilsetningsstoffer og næringsmiddelenszymer
 - som forekommer i et næringsmiddel bare fordi de forekom i én eller flere av ingrediensene i det aktuelle næringsmiddelet, i samsvar med overføringsprinsippet omhandlet i artikkel 18 nr. 1 bokstav a) og b) i forordning (EF) nr. 1333/2008, forutsatt at de ikke lenger har noen teknisk funksjon i det ferdige produkt, eller
 - som brukes som tekniske hjelpestoffer
- bærestoffer og stoffer som ikke er tilsetningsstoffer, men som brukes på samme måte og med samme formål som bærestoffer, og som bare brukes i strengt nødvendige mengder
- stoffer som ikke er tilsetningsstoffer, men som brukes på samme måte og med samme formål som hjelpestoffer og fortsatt finnes i det ferdige produkt, også i endret form.

2.8 Overgangsbestemmelser (artikkel 54)

2.8.1 Kan driftsansvarlige for næringsmiddelforetak bringe i omsetning produkter som er merket i henhold til matinformasjonsforordningen før 13. desember 2014?

Ja, driftsansvarlige for næringsmiddelforetak kan bringe i omsetning produkter som er merket i henhold til matinformasjonsforordningen før 13. desember 2014. Merkingen må imidlertid ikke være i strid med direktiv 2000/13/EF, som gjelder til og med 12.

desember 2014.

Eksempelvis må holdbarhetsdatoen i henhold til direktiv 2000/13/EF være i samme synsfelt som produktets betegnelse, nettoinnholdet (for ferdigpakkede næringsmidler) og sann alkoholstyrke uttrykt i volum (for drikker som inneholder mer enn 1,2 volumprosent alkohol). Etter matinformasjonsforordningen trenger holdbarhetsdatoen ikke lenger å være i samme synsfelt. Dersom driftsansvarlige for næringsmiddelforetak i dette tilfellet overholdt matinformasjonsforordningen før den trer i kraft, dvs. før 13. desember 2014, ville det være i strid med direktiv 2000/13/EF.

2.9 *Angivelse av og betegnelse for ingredienser* ***(vedlegg VII)***

2.9.1 Kan det stå «rapsolje eller palmeolje delvis herdet» på etiketten dersom produsenten bytter planteoljekilden?

Nei, en slik angivelse vil ikke være i samsvar med matinformasjonsforordningen. Opplysninger som ikke er tilstrekkelig nøyaktige eller spesifikke når det gjelder næringsmiddelets kjennetegn, kan ikke angis på etiketten ettersom det kan villedde forbrukeren.

2.9.2 Er listen med angivelse av den bestemte vegetabiliske opprinnelsen obligatorisk for næringsmidler som inneholder oljer eller fettstoffer av vegetabilisk opprinnelse, uansett næringsmiddelets olje- eller fettinnhold?

Ja, den er obligatorisk uansett olje- eller fettinnhold i det aktuelle næringsmiddelet.

2.10 *Datoen for innfrysing eller datoen for første innfrysing, Dersom produktet har vært fryst mer enn én gang, i merkingen av fryst kjøtt, fryst bearbeidet kjøtt og fryste uforedlede fiskerivarer (vedlegg III)*

2.10.1 Er det obligatorisk å angi datoen for innfrysing eller datoen for første innfrysing, dersom produktet har vært fryst mer enn én gang, i merkingen av fryst kjøtt, fryst bearbeidet kjøtt og fryste uforedlede fiskerivarer som ikke er ferdigpakket?

Nei. Datoen for innfrysing er obligatorisk bare i merkingen av ferdigpakket fryst kjøtt, fryst bearbeidet kjøtt og fryste uforedlede fiskerivarer. EU-medlemsstatene kan beslutte å utvide kravet til også å omfatte næringsmidler som ikke er ferdigpakket.

2.10.2 Hvordan defineres «uforedlede fiskerivarer» i matinformasjonsforordningen?

Fiskerivarer omfatter alle saltvanns- og ferskvannsdyr (bortsett fra levende muslinger, levende pigghuder, levende sekkedyr og levende sjøsnegler samt alle pattedyr, krypdyr og frosker), enten de er viltlevende dyr eller produksjonsdyr, samt alle spiselige former, deler og produkter av disse dyrene. Uforedlede fiskerivarer er fiskerivarer som ikke har blitt foredlet, og omfatter produkter som for eksempel har blitt delt, partert, kløyvd,

utskåret, utbeinet, hakket, avhudet, flådd, formalt, oppskåret, rensset, avpusset, avskallet, pillet, knust, kjølt, fryst, dypfryst eller opptint.

2.10.3 Hvordan skal datoen for innfrysing angis?

Datoen for innfrysing eller datoen for første innfrysing skal angis som følger:

- Datoen skal følge etter ordet «Innfrysingsdato ...».
- Disse ordene skal ledsages av selve datoen eller en henvisning til det stedet i merkingen der datoen er angitt.
- Datoen skal bestå av en ukodet angivelse av dag, måned og år, i nevnte rekkefølge, f.eks. «Innfrysingsdato: DD/MM/ÅÅÅÅ».

2.11 Angivelse av forekomsten av tilsatt vann i forbindelse med næringsmiddelets betegnelse (vedlegg VI nr. 6)

Formålet med dette kravet er å beskytte forbrukeren mot urimelig og villedende praksis når det gjelder kjøttprodukter som framstår som et stykke, en stek, en skive, en porsjon eller en skrott, eller fiskeriprodukter som framstår som et stykke, en stek, en skive, en porsjon, en fiskefilet eller en hel fisk, og som under framstillingsprosessen er tilsatt vann uten at det er begrunnet av tekniske årsaker. Forbrukerne forventer ikke at slike næringsmidler skal inneholde en stor mengde vann. Tilsatt vann kan øke vekten av foredlet kjøtt eller fisk. En angivelse av forekomsten av tilsatt vann i næringsmiddelets betegnelse gjør det derfor mulig for forbrukerne raskt å kjenne igjen slike næringsmidler.

2.11.1 Når skal næringsmiddelets betegnelse inneholde en angivelse av forekomsten av tilsatt vann som utgjør mer enn 5 % av det ferdige produktets vekt?

Forekomsten av tilsatt vann som utgjør mer enn 5 % av det ferdige produktets vekt, skal angis i næringsmiddelets betegnelse i følgende tilfeller:

- kjøttprodukter og bearbeidet kjøtt som framstår som et stykke, en stek, en skive, en porsjon eller en skrott
- fiskerivarer og bearbeidede fiskerivarer som framstår som et stykke, en stek, en skive, en porsjon, en fiskefilet eller en hel fisk

Vurderingen av om et næringsmiddelprodukt oppfyller disse kravene, skal foretas fra sak til sak, i første hånd av driftsansvarlige for næringsmiddelforetak og senere av EU-medlemsstatene i forbindelse med kontroller. I denne sammenheng skal det tas hensyn til næringsmiddelets utseende. Når det gjelder næringsmidler så som pølser (f.eks. mortadella, pølse i brød), blodpølse, kjøttpudding, kjøtt- eller fiskepaté og kjøtt- eller fiskeboller, kreves det ingen slik angivelse.

2.12 *Angivelse av nettoinnholdet (vedlegg IX nr. 4 og 5)*

2.12.1 Dersom nettoinnholdet angis på ferdigpakke­de næringsmidler som består av flere ferdigpakke­de enkeltpakninger som kan ha varierende størrelse, skal den driftsansvarlige for næringsmiddelforetaket også angi det samlede antallet enkeltpakninger? Kan det være et gjennomsnittlig antall?

Dersom ferdigpakke­de næringsmidler består av to eller flere enkeltpakninger som ikke regnes som salg­senheter, og som ikke inneholder samme mengde av samme produkt, skal foruten hele pakningens nettoinnhold også det samlede antallet enkeltpakninger angis.

Dersom det ifølge god framstillingspraksis ikke er mulig å angi det nøyaktige samlede antallet enkeltpakninger på grunn av tekniske (ingen stykktelling) eller andre begrensninger, kan det unntaksvis angis et gjennomsnittlig antall. Uttrykket «ca.» eller lignende formulering eller forkortelser kan også brukes.

2.12.2 I forordningen angis det at «dersom næringsmiddelet er glasert, skal næringsmiddelets nettovekt ikke omfatte glaseringen». I slike tilfeller er altså næringsmiddelets nettovekt identisk med nettovekt etter avrenning. Skal både «nettovekt» og «nettovekt etter avrenning» angis på etiketten?

Dersom et næringsmiddel i fast form frambyes i en lake, skal foruten nettovekten eller -innholdet også næringsmiddelets nettovekt etter avrenning angis. I denne forbindelse regnes fryst eller dypfryst vann som en lake, noe som innebærer at opplysninger om både nettovekt og nettovekt etter avrenning skal angis på etiketten. I matinformasjonsforordningen angis det dessuten at dersom et fryst eller dypfryst næringsmiddel er glasert, skal nettovekten ikke omfatte glaseringen (nettovekt uten glasering).

Det glaserte næringsmiddelets nettovekt er altså den samme som næringsmiddelets nettovekt etter avrenning. Med hensyn til dette og behovet for å unngå å villedde forbrukeren er følgende nettoangivelser mulige:

- Dobbelt angivelse:

- nettovekt: X g
- vekt etter avrenning: X g

- Sammenlignende angivelse:

- nettovekt = vekt etter avrenning = X g

- Enkelt angivelse:

- vekt etter avrenning: X g
- nettovekt (uten glasering): X g

3 Næringsdeklarasjon

3.1 *Gjelder reglene om næringsdeklarasjon i matinformasjonsforordningen for alle næringsmidler? (artikkel 29)*

Reglene gjelder ikke følgende næringsmidler, som er omfattet av særlige bestemmelser om næringsdeklarasjon:

- kosttilskudd
- naturlig mineralvann
- næringsmidler til bruk ved spesielle ernæringsmessige behov, dersom det ikke finnes spesifikke regler for særlige aspekter ved næringsdeklarasjonen (se også europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/39/EF av 6. mai 2009 om næringsmidler til bruk ved spesielle ernæringsmessige behov og de særdirektiver som nevnes i direktivets artikkel 4 nr. 1.)

3.2 *Hva skal angis? (artikkel 13, 30, 32, 34 og 44 samt vedlegg IV og XV)*

Den obligatoriske næringsdeklarasjonen skal inneholde alle nedenstående opplysninger samt mengden av næringsstoffer eller andre stoffer som det er framsatt en ernærings- eller helsepåstand om:

Energiinnhold og mengden av fett, mettede fettsyrer, karbohydrater, sukkerarter, protein og salt.

Energiinnholdet skal uttrykkes både i kilojoule (kJ) og kilokalorier (kcal). Innholdet i kilojoule skal angis først etterfulgt av innholdet i kilokalorier. Forkortelsen kJ/kcal kan brukes.

Opplysningene angis i følgende rekkefølge:

energi
fett
hvorav
- mettede fettsyrer
karbohydrater
hvorav
- sukkerarter
protein
salt

Dersom plassen tillater det, skal deklarasjonen gis i tabellform med tallene under hverandre. Når det ikke er plass, kan opplysningene angis etter hverandre.

Reglene for den minste skriftstørrelsen gjelder næringsdeklarasjonen som skal trykkes med typer i en skriftstørrelse der x-høyden er minst 1,2 mm. Når det gjelder emballasje eller beholdere med en største overflate på under 80 cm², skal x-høyden være minst 0,9 mm. X-høyden defineres i vedlegg IV til matinformasjonsforordningen. (NB: Næringsmidler i emballasje eller beholdere med en største overflate på under 25 cm² er unntatt fra kravet om obligatorisk næringsdeklarasjon – se 3.5 punkt 18).

Dersom energiinnholdet eller mengden av næringsstoffer i et produkt er ubetydelig, kan opplysningene om disse elementene erstattes med en opplysning som for eksempel «Inneholder ubetydelige mengder av ...», som angis i umiddelbar nærhet av en eventuell næringsdeklarasjon. (Se spørsmål 3.15 om begrepet «ubetydelig mengde».)

Når det gjelder næringsmidler som ikke er ferdigpakket, kan næringsdeklarasjonens innhold begrenses til bare energiinnholdet eller energiinnholdet samt mengden av fett, mettede fettsyrer, sukkerarter og salt.

3.3 *Hva er referansemengden for næringsdeklarasjonen? (artikkel 32 og 33 samt vedlegg XV)*

Deklarasjon av vitaminer og mineraler er beskrevet i spørsmål 3.7.

Mengden av næringsstoffer uttrykkes i gram (g) per 100 g eller per 100 ml, og energiinnholdet i kilojoule (kJ) og kilokalorier (kcal) per 100 g eller per 100 ml av næringsmiddelet.

Den kan dessuten angis per porsjon eller per forbruksenhet av næringsmiddelet. Porsjonen eller forbruksenheten skal være lett å kjenne igjen for forbrukeren og skal angis på etiketten i umiddelbar nærhet av næringsdeklarasjonen. Antallet porsjoner eller enheter i pakningen skal angis på etiketten.

Energiinnholdet og mengden av fett, mettede fettsyrer, karbohydrater, sukkerarter, protein og salt kan dessuten også uttrykkes som en prosentandel av referanseinntaket etter nedenstående tabell per 100 g eller per 100 ml. I tillegg til eller i stedet for en slik deklarasjon per 100 ml eller per 100 g kan prosentandelene av referanseinntaket uttrykkes per porsjon eller per forbruksenhet.

Energi eller næringsstoff	Referanseinntak
Energi	8 400 kJ / 2 000 kcal
Samlet fett	70 g
Mettede fettsyrer	20 g
Karbohydrater	260 g
Sukkerarter	90 g
Protein	50 g
Salt	6 g

Dersom prosentandeler av referanseinntaket uttrykkes per 100 g eller per 100 ml, skal næringsdeklarasjonen inneholde følgende opplysning: «Referanseinntak for en voksen gjennomsnittsperson (8 400 kJ/2 000 kcal)».

Når det gjelder næringsmidler som ikke er ferdigpakket, er det tilstrekkelig å angi opplysningene i næringsdeklarasjonen per porsjon eller per forbruksenhet.

3.4 Kan det brukes andre uttrykksformer? (artikkel 35)

Foruten nevnte uttrykksformer (per 100 g/ml, per porsjon, prosentandel av referanseinntak) og presentasjonsformer (næringsstoffets betegnelse, tallverdi) kan det brukes andre uttrykks- og/eller presentasjonsformer i form av grafikk eller symboler, forutsatt at følgende krav er oppfylt:

- De bygger på velfunderte og vitenskapelig gyldige forbrukerundersøkelser og villeder ikke forbrukeren.
- De er utviklet etter samråd med en rekke interessegrupper.
- De har til formål å gjøre det lettere for forbrukerne å forstå næringsmiddelets bidrag til eller betydning for kostens energi- og næringsinnhold.
- Når det gjelder andre uttrykksformer, skal de bygge enten på de harmoniserte referansemengdene for inntak fastsatt i vedlegg XIII, eller dersom slike ikke er fastsatt, på allment anerkjente vitenskapelige råd om inntak av energi eller næringsstoffer.
- De er objektive og ikke-diskriminerende.
- Bruken av dem er ikke til hinder for fritt varebytte.

3.5 Hvilke unntak gjelder? (artikkel 16 nr. 4 og artikkel 44 nr. 1 bokstav b) samt vedlegg V)

Følgende produkter er unntatt fra kravet om obligatorisk næringsdeklarasjon, unntatt i forbindelse med en ernærings- og/eller helsepåstand:

1. uforedlede produkter som bare består av én ingrediens eller kategori av ingredienser
2. foredlede produkter som bare har gjennomgått foredling i form av modning, og som bare består av én ingrediens eller kategori av ingredienser
3. drikkevann, herunder drikkevann som bare er blitt tilsatt karbondioksid og/eller aromaer
4. krydderurter, kryddere eller blandinger av disse
5. salt og salterstatninger
6. bordsøtningmidler
7. kaffe- og sikoriekstrakter, hele eller malte kaffebønner og hele eller malte koffeinfrie kaffebønner
8. urte- og fruktte, te, koffeinfri te, pulverte eller teekstrakt, koffeinfri pulverte eller teekstrakt som ikke inneholder andre tilsatte ingredienser enn aromaer som ikke endrer teens næringsverdi
9. eddik framstilt ved gjæring og eddikerstatninger, herunder dem som bare er tilsatt aromaer
10. aromaer
11. tilsetningsstoffer i næringsmidler
12. tekniske hjelpestoffer
13. næringsmiddelenzymer
14. gelatin
15. gelédannende stoffer
16. gjær
17. tyggegummi
18. næringsmidler i emballasje eller beholdere med en største overflate på mindre enn 25 cm²

19. næringsmidler, herunder håndverksmessig framstilte næringsmidler, som produsenter av små mengder varer leverer direkte til sluttforbrukeren eller til lokale detaljforretninger som leverer direkte til sluttforbrukeren

20. alkoholholdige drikker (drikker med en alkoholstyrke på over 1,2 volumprosent)

21. næringsmidler som ikke er ferdigpakket (dersom det ikke kreves i nasjonale regler).

Når opplysningene om næringsinnhold gis frivillig, skal reglene for obligatorisk næringsdeklarasjon følges. Likevel gjelder følgende:

- Når det gjelder alkoholholdige drikker, er næringsdeklarasjonen ikke obligatorisk, og den kan begrenses til å omfatte bare energiinnholdet. Det kreves ikke et særlig format.
- Når det gjelder næringsmidler som ikke er ferdigpakket, kan næringsdeklarasjonens innhold begrenses til bare energiinnholdet eller energiinnholdet samt mengden av fett, mettede fettsyrer, sukkerarter og salt. Det er tilstrekkelig å angi opplysningene i næringsdeklarasjonen per porsjon eller per forbruksenhet, forutsatt at den anvendte porsjonen eller enheten oppføres, og antallet porsjoner eller enheter angis.

3.6 *Hvilke andre næringsstoffer kan angis? (artikkel 30 nr. 2, artikkel 32, 33 og 34 samt vedlegg XV)*

Den obligatoriske næringsdeklarasjonen kan dessuten utfylles med angivelse av mengden av ett eller flere av følgende stoffer:

- a) en-umettede fettsyrer
- b) flerumettede fettsyrer
- c) polyoler
- d) stivelse
- e) kostfiber
- f) vitaminer og mineraler (se også punkt 3.7).

Rekkefølgen av opplysningene skal eventuelt være som følger:

energi
fett
hvorav
- mettede fettsyrer
- en-umettede fettsyrer
- flerumettede fettsyrer
karbohydrater
hvorav
- sukkerarter
- polyoler
- stivelse
kostfiber
protein
salt
vitaminer og mineraler

Dersom plassen tillater det, skal deklarasjonen gis i tabellform med tallene under hverandre. Når det ikke er plass, kan opplysningene angis etter hverandre.

Disse næringsstoffene angis i gram (g)³ per 100 g eller per 100 ml og kan dessuten angis per porsjon eller per forbruksenhet av produktet.

Når det gjelder næringsmidler som ikke er ferdigpakket, er det tilstrekkelig å angi opplysningene i næringsdeklarasjonen per porsjon eller per forbruksenhet.

3.7 *Hvilke vitaminer og mineraler kan deklarerer?* *Hvilke vilkår gjelder for produktets minsteinnhold? Hvilken enhet skal brukes i deklarasjonen? (artikkel 30 nr. 2, artikkel 32 nr. 2 og 3, artikkel 33 nr. 1 og vedlegg XIII)*

Alle mineraler eller vitaminer som er oppført i nedenstående tabell, kan angis i merkingen dersom de forekommer i betydelig mengde. Med betydelig mengde menes:

- 15 % av referanseverdiene for næringsinnhold angitt i følgende tabell, per 100 g eller 100 ml for andre produkter enn drikker

- 7,5 % av referanseverdiene for næringsinnhold angitt i følgende tabell, per 100 ml for drikker, eller

- 15 % av referanseverdiene for næringsinnhold angitt i følgende tabell per porsjon dersom pakningen inneholder bare én porsjonsenhet

Vitaminer og mineraler skal angis ved hjelp av enhetene i følgende tabell, og som en prosentandel av referanseverdiene i samme tabell, per 100 g eller per 100 ml. Disse opplysningene kan dessuten angis per porsjon eller per forbruksenhet.

³ Se også de særlige måleenhetene for vitaminer og mineraler i tabellen i punkt 3.7.

Vitaminer og mineraler som kan deklarerer	Referanseverdier for næringsinnhold
--	--

Vitamin A (µg)	800
Vitamin D (µg)	5
Vitamin E (mg)	12
Vitamin K (µg)	75
Vitamin C (mg)	80
Tiamin (mg)	1,1
Riboflavin (mg)	1,4
Niacin (mg)	16
Vitamin B6 (mg)	1,4
Folsyre (µg)	200
Vitamin B12 (µg)	2,5
Biotin (µg)	50
Pantotensyre (mg)	6
Kalium (mg)	2 000
Klorid (mg)	800
Kalsium (mg)	800
Fosfor (mg)	700
Magnesium (mg)	375
Jern (mg)	14

Vitaminer og mineraler som kan deklarerer	Referanseverdier for næringsinnhold
--	--

Sink (mg)	10
Kobber (mg)	1
Mangan (mg)	2
Fluorid (mg)	3,5
Selen (µg)	55
Krom (µg)	40
Molybden (µg)	50
Jod (µg)	150

3.8 *Hvordan bestemmes et næringsmiddels næringsinnhold? (artikkel 31 nr. 4)*

De deklarte verdiene skal være gjennomsnittsverdier fastsatt på grunnlag av:

- analysen av næringsmiddelet
- en beregning ut fra kjente eller faktiske gjennomsnittsverdier for ingrediensene som brukes, eller
- alminnelig etablerte og aksepterte data

3.9 *Hvordan bestemmes et næringsmiddels energiinnhold? (artikkel 31 nr. 1 og vedlegg XIV)*

Energiinnholdet skal beregnes ved hjelp av følgende omregningsfaktorer:

Næringsstoff	Omregningsfaktor
karbohydrater (unntatt polyoler)	17 kJ/g – 4 kcal/g
polyoler	10 kJ/g – 2,4 kcal/g
protein	17 kJ/g – 4 kcal/g

Næringsstoff	Omregningsfaktor
fett	37 kJ/g – 9 kcal/g
salatrimer	25 kJ/g – 6 kcal/g
alkohol (etanol)	29 kJ/g – 7 kcal/g
organisk syre	13 kJ/g – 3 kcal/g
kostfiber	8 kJ/g – 2 kcal/g
erytritol	0 kJ/g – 0 kcal/g

3.10 *Skal næringsmiddelets næringsinnhold deklarerer som «spise- eller drikkeferdig produkt» eller «slik det selges»? (artikkel 31 nr. 3)*

Næringsdeklarasjonen er obligatorisk for næringsmiddelet, slik det selges, men når det er hensiktsmessig, kan den gis for næringsmiddelet som spise- eller drikkeferdig produkt, forutsatt at det er gitt en tilstrekkelig utførlig beskrivelse av tilberedningsmåten. Det er derfor mulig utelukkende å angi opplysningene om næringsmiddelets næringsinnhold, f.eks. tørket suppepulver, som «spise- eller drikkeferdig produkt».

3.11 *Når er det mulig å bruke opplysningen om at saltinnholdet utelukkende skyldes naturlig forekommende natrium? (artikkel 30 nr. 1)*

Opplysningen om at saltinnholdet utelukkende skyldes naturlig forekommende natrium, kan eventuelt oppføres i umiddelbar nærhet av næringsdeklarasjonen for næringsmidler som ikke er tilsatt salt, f.eks. melk, grønnsaker, kjøtt og fisk. Opplysningen må ikke brukes dersom salt er tilsatt under bearbeidingen, eller dersom det er tilsatt ingredienser som inneholder salt, f.eks. skinke, ost, oliven, ansjoser osv.

3.12 *Kan energiinnholdet utelukkende uttrykkes i kcal når opplysningene om næringsinnholdet frivillig gjentas i hovedsynsfeltet? (artikkel 32 nr. 1 og vedlegg XV)*

Nei. Opplysningene om energiinnholdet skal alltid angis både i kilojoule (kJ) og kilokalorier (kcal).

3.13 Er det mulig å deklarerer innholdet av bestanddeler av slike næringsstoffer som angis frivillig, f.eks. «omega 3-fettsyrer», som bestanddeler av flerumettede fettsyrer? (artikkel 30)

Nei. Næringsdeklarasjonen er en lukket liste over energiinnhold og næringsstoffer, og det kan ikke tilføyes ytterligere opplysninger om næringsinnhold (se likevel også punkt 3.14).

3.14 Mengden av næringsstoffet eller et annet stoff med en ernærings- eller helsepåstand skal også angis. Kan det inngå i næringsdeklarasjonen? (artikkel 30 og 49)

Når næringsstoffet med ernærings- eller helsepåstanden er omfattet av næringsdeklarasjonen, trengs det ingen ytterligere merking.

Når næringsstoffet eller et annet stoff med en ernærings- eller helsepåstand ikke er omfattet av næringsdeklarasjonen, skal mengden av næringsstoffet eller et annet stoff angis i umiddelbar nærhet av næringsdeklarasjonen (se også punkt 3.13).

3.15 Dersom et produkt inneholder ubetydelige mengder av næringsstoffer som er omfattet av obligatorisk merking eller har et ubetydelig energiinnhold, er det nødvendig å ta med disse næringsstoffene eller energiinnholdet i næringsdeklarasjonen? (artikkel 34 nr. 5)

Nei. Dersom energiinnholdet eller mengden av næringsstoffer er ubetydelig, kan næringsstoffets næringsdeklarasjon erstattes av en opplysning så som «Inneholder ubetydelige mengder av ...», som angis i umiddelbar nærhet av en eventuell næringsdeklarasjon.

Veiledningen om toleranser kan brukes til å definere begrepet «ubetydelig mengde».

3.16 Hvilke opplysninger om næringsinnhold kan gjentas på emballasjen? (artikkel 30 nr. 3, artikkel 32 nr. 2 og artikkel 33)

En rekke av opplysningene i den obligatoriske næringsdeklarasjonen kan gjentas på emballasjen i hovedsynsfeltet, vanligvis kalt «pakningens forside», i et av følgende formater:

- energiinnhold
- energiinnhold og mengden av fett, mettede fettsyrer, sukkerarter og salt.

Bestemmelsene om minste skriftstørrelse gjelder denne gjentatte deklarasjonen (artikkel 13 nr. 2 og vedlegg IV, se også punkt 3.2).

Den gjentatte deklarasjonen er fortsatt en liste med definert og avgrenset innhold. Det er ikke tillatt å oppføre ytterligere opplysninger i næringsdeklarasjonen i hovedsynsfeltet.

Det er tilstrekkelig å angi opplysningene i den gjentatte deklarasjonen per porsjon eller per forbruksenhet (forutsatt at den anvendte porsjonen eller enheten oppføres i umiddelbar nærhet av næringsdeklarasjonen, og antallet porsjoner eller enheter angis på emballasjen). Energiinnholdet skal imidlertid også angis per 100 g eller per 100 ml.

3.17 *Dersom de gjentatte opplysningene om næringsinnhold i hovedsynsfeltet («pakningens forside») uttrykkes som en prosentandel av referanseinntaket, må disse opplysningene også angis i den obligatoriske næringsdeklarasjonen («pakningens bakside»)? (artikkel 30 nr. 3, artikkel 32 nr. 4, artikkel 33 og vedlegg XIII)*

Opplysninger om næringsinnhold gjentatt frivillig i hovedsynsfeltet («pakningens forside») må bare omfatte opplysninger om energiinnholdet eller mengden av fett, mettede fettsyrer, sukkerarter og salt. Disse opplysningene skal også angis i den obligatoriske næringsdeklarasjonen («pakningens bakside»). Det er imidlertid mulig å angi disse opplysningene på pakningens forside som en prosentandel av referanseinntak (foruten de absolutte verdiene), selv om denne uttrykksformen ikke brukes i den obligatoriske næringsdeklarasjonen.

3.18 *Kan forkortelsen RI brukes? (artikkel 32 og 33)*

Når det brukes en forkortelse, f.eks. RI for referanseinntak, skal den forklares fullt ut et annet sted på emballasjen. Opplysningen «Referanseinntak for en voksen gjennomsnittsperson (8 400 kJ/2 000 kcal)» kan ikke endres.

3.19 *Kan forkortelsen GDA brukes? (artikkel 32 og 33)*

Formålet med matinformasjonsforordningen er å harmonisere innholdet og uttrykks- og presentasjonsformen for de opplysningene om næringsinnhold som gis til forbrukerne, også frivillige opplysninger. Begrepet «veiledende daglig inntak» eller forkortelsen GDA kan derfor ikke brukes ved anvendelse av artikkel 32 og 33 i forordningen (se også punkt 3.18). Det skal bemerkes at «referanseinntak» ikke er det samme som «veiledende daglig inntak», ettersom begrepet «referanseinntak» ikke utgjør noe råd. Det gis ikke noe råd om å innta for eksempel 20 g mettet fett per dag, og forbrukerne bør ikke tro at det er en minste mengde som kreves for å beholde helsen.

3.20 Skil opplysningen «Referanseinntak for en voksen gjennomsnittsperson (8 400 kJ / 2 000 kcal)» angis i umiddelbar nærhet av næringsdeklarasjonen? (artikkel 32 og 33)

Ja, når opplysningene angis som en prosentandel av referanseinntaket per 100 g eller per 100 ml.

Nei, når opplysningene angis per porsjon.

3.21 Referanseverdiene for inntak av energi og næringsstoffer angis for voksne. Kan energiinnholdet og mengden av næringsstoffer angis frivillig som en prosentandel av referanseinntak for barn i stedet for eller i tillegg til prosentandelen av referanseinntaket for voksne? (artikkel 32 nr. 4, artikkel 36 nr. 3, artikkel 43 og vedlegg XIII)

Nei. Frivillig angivelse av referanseinntak for visse befolkningsgrupper er tillatt bare dersom det er vedtatt EU-bestemmelser eller eventuelt nasjonale bestemmelser dersom EU-regler ikke finnes.

Energiinnholdet og mengden av næringsstoffer må bare angis som en prosentandel av referanseinntak for voksne og som absolutte verdier. I forordningen oppfordres EU imidlertid til å vedta gjennomføringsrettsakter om angivelsen av referanseinntak for særlige befolkningsgrupper i tillegg til de referanseinntak som er fastsatt for voksne. I framtiden kan det altså finnes referanseinntak for barn. Inntil slike EU-bestemmelser er vedtatt, kan EU-medlemsstatene vedta nasjonale regler for fastsettelse av vitenskapelig basert referanseinntak for slike befolkningsgrupper. Å angi referanseinntak for andre spesifikke befolkningsgrupper, f.eks. barn, vil derfor være tillatt først etter at overgangsperioden er omme, dvs. etter 13. desember 2014, dersom det ikke fastsettes vitenskapelig baserte referanseinntak for slike grupper i EU-bestemmelser eller nasjonale bestemmelser.

3.22 Hva er en forbruksenhet? Kan piktogrammer brukes til å definere en porsjon? Kan symbolet \approx eller \sim med betydningen «omtrent lik» brukes til å angi antallet porsjoner i en pakning? (artikkel 33)

«Forbruksenheten» skal være lett å kjenne igjen for forbrukeren og skal kunne forbrukes enkeltvis. En enkelt forbruksenhet er ikke nødvendigvis en porsjon. Et stykke sjokolade fra en sjokoladeplate kan for eksempel være en forbruksenhet, men porsjonen kan omfatte mer enn ett stykke sjokolade.

Symboler eller piktogrammer kan brukes til å definere porsjonen eller forbruksenheten. I matinformasjonsforordningen kreves det bare at forbruksenheten eller porsjonen skal være lett å kjenne igjen og angis på etiketten. Dersom det brukes symboler eller piktogrammer, må de være lett forståelige for forbrukerne, og de må ikke være villedende.

Mindre variasjoner i antallet forbruksenheter eller porsjoner i et produkt kan angis ved hjelp av symbolet \approx eller \sim før antallet porsjoner eller forbruksenheter.

3.23 Kan ikoner alene brukes til å symbolisere næringsstoffer og/eller energiinnholdet i stedet for ord? (artikkel 34 og vedlegg XV)

Nei. Obligatoriske og frivillige opplysninger om næringsinnhold skal angis i et bestemt format, og energiinnhold og næringsstoffer skal angis med navn.

Det allmenne prinsippet om at obligatoriske opplysninger skal angis i ord og tall, gjelder også dersom opplysningene om næringsinnhold gis frivillig. Piktogrammer og symboler kan brukes som et supplement.

3.24 Dersom produktene er beregnet på salg i mer enn ett land, er det mulig å angi næringsdeklarasjonen i det formatet som kreves i USA og Canada i tillegg til næringsdeklarasjonen som oppfylder kravene i matinformasjonsforordningen? (artikkel 30 og 34 og vedlegg XIV og XV)

Nei. En næringsdeklarasjon i det format som kreves i USA og Canada, oppfylder ikke EU-kravene, ettersom både obligatoriske og frivillige opplysninger skal være i samsvar med bestemmelsene i matinformasjonsforordningen. En slik merking kan også vildele forbrukeren som følge av de forskjellige omregningsfaktorer som brukes i USA til å beregne energiinnholdet og mengden av næringsstoffer.

3.25 Mengden av «salt» som angis i den obligatoriske næringsdeklarasjonen, beregnes etter formelen: salt = natrium \times 2,5. Skal alt natrium i enhver ingrediens, f.eks. natriumsakkarinat, natriumaskorbat osv., tas med i beregningen?

Ja, det tilsvarende saltinnholdet skal alltid utledes av næringsmiddelets samlede natriuminnhold ved formelen: salt = natrium \times 2,5.

3.26 Når begynner de nye reglene for næringsdeklarasjon å gjelde? (artikkel 49, 50, 54 og 55)

De nye reglene for næringsdeklarasjon gjelder fra 13. desember 2016. Næringsmidler som bringes i omsetning eller merkes innen denne datoen, kan omsettes til næringsmiddellagrene er tømt. Dersom foretakene velger å gi opplysninger om næringsinnhold frivillig mellom 13. desember 2014 og 12. desember 2016, skal de følge bestemmelsene om utforming og innhold i matinformasjonsforordningen.

Dersom det brukes en ernærings- og/eller helsepåstand, eller dersom vitaminer og/eller mineraler har blitt tilsatt næringsmiddelet, skal den obligatoriske næringsdeklarasjonen være i samsvar med matinformasjonsforordningen fra 13. desember 2014.

3.27 Kan driftsansvarlige for næringsmiddelforetak tilpasse sine etiketter til de nye bestemmelsene om næringsdeklarasjon før 13. desember 2014? Er det mulig å anvende de nye reglene for næringsdeklarasjon delvis, eller skal alle de nye reglene overholdes dersom én av reglene anvendes? (artikkel 54 og 55)

Ja, driftsansvarlige for næringsforetak kan anvende de nye bestemmelsene om næringsdeklarasjon før 13. desember 2014 i stedet for å følge bestemmelsene i rådsdirektiv 90/496/EØF av 24. september 1990 om deklarasjon av næringsinnhold i næringsmidler. Driftsansvarlige for næringsmiddelforetak som anvender de nye bestemmelsene om næringsdeklarasjon, skal overholde alle bestemmelsene. Dersom for eksempel de nye bestemmelsene om definisjonen av en betydelig mengde vitaminer og mineraler anvendes, skal alle de nye bestemmelsene om næringsdeklarasjon gjelde.